

ՏԵՂԵՎԱՏՈՒ

DIEGHETGADDU

ديجادو

Հրատարակութիւն Գահիրէի Հ.Բ.Ը.Մ.Ի

نشرة جمعية القاهرة الخيرية الأرمنية العامة

ՎԱՐԴԱՆ
ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Վարդան Մամիկոնեան եւ ՀՀի դեսպան Տոքք. և Տիկին Շ. Խալպանուկան շրջապատուած Գահիրէի Հ.Բ.Ը.Մ.Ի վարչութեան կարգ մը անդամներէն:

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՑՈՒԹՅՈՒՆ ԽՄԲԱԳԻՐ
Դերձ Թէլովեան

ԽՄԲԱԳԻՐ

Հայի Զէջէնեան

ԽՄԲԱԳԻՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ

Մարտիկ Պալաւեան

Մաթենիկ Արզարեան

Արաքսի Տէղունեան-Խաչերեան

Դրիժիկ Գալրնեան

ԳԵՂԱՐՔՈՒԽՈՏԱԿԱՆ ԶԵԽԱՊՐՈՒՄ

Ծանէ Լուսպարհեան

ՀԱՄԱԿԱՐԳԱՑԻՆ ԾԱՐՈՒԱՇՔ

Մանուէլ Գրիգորեան

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Աֆրիկան Բրէս

African Press S.A.E.

Թիր 7 Նոր Հրցան ԱՊՐԻԼ 1998

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ժամանակն է ինքնաճանաշման	1
Հարի Զէջէնեան	
Հ.Բ.Բ.Մ.-ի Ընդհաւորութեան Նամակը	2
ՀՀի Նախագահ Ռոբերտ Քոչարեանին	
Վարդան Մամիկոնեան	3
Վարդան Մամիկոնեան՝	4
Դաշնակի Երիտասարդ Արքան	
Հայկ Աւագեան	
Հարցազրոյց Անուանի Դաշնականար	8
Վարդան Մամիկոնեանի հետ	
Արաքսի Տէղունեան-Խաչերեան	
Հայ Բանաստեղծութեան Մաղկաբաղը	10
Հարի Զէջէնեան	
Հաշուեկշիռ Սարենիկ Չագըր Ֆոնտի	12
Մելգոնեանի Աւարտական Դասարանը	14
Եգիպտոսի Մէջ	
Մարզական	16
Միջնադարեան "Մատրասան" Կերիտասարդանայ	18
Լուրեր Հ.Բ.Բ.Մ.էն	19
Լուրեր Հ.Մ.Բ.Մ. ՆՈՒՊԱՐէն	20
Անդամագրական	

ԺԱՄԱՆԱԿՆ Է ԻՆՔԱՇԱՆԱՉՄԱՆ

Երբ կը կարդանք Արփիարեանի, Պարոնեանի կամ Օտեանի նման գրողներու երգիծական գործերը, որոնք գրեթէ դար մը առաջ քննադատած են ու երգիծանքի նիւթ ըրած մեր տարբեր կազմակերպութիւնները, յետոյ մեր պատրուան շրջապատը կը դիտեմք, պահ մը այն խարկանքը կ'ունենանք, թէ այդ գրութիւնները այսօր գրուած են:

Պատճառը, վերոյիշեալ գրողներուն հետատես ըլլալը կամ ապագան գուշակելու կարողութիւնը չէ, որքան մեր սիհութեան կառոյցներուն եւ կազմակերպութիւններուն մէջ գործող անձերուն մոտածեակերպի, աշխատանքի ձեւի անփոփոխ և քարացած վիճակը, որուն հետեւանքով այսօր մեր ժամանակէն դար մը ետ մնացած ենք եւ կը յամատինք մնալ նոյնը:

Անցեալ 100 տարիներուն ընթացքին աշխարհի վրայ տեղի ունեցան մեծ փոփոխութիւններ՝ երկու համաշխարհային պատերազմ, քաղաքական եւ ընկերային յեղափոխութիւններ, գիտական մեծ յառաջացում եւ արագընթաց կեանք:

Մեր շուրջ գտնուող շատ յետամնաց գաղթավայրեր եւ երկիրներ գրաւեցին առաջնահերթ դիրքեր, իսկ մենք մնացինք կառչած մեր դիրքերուն:

Եւ ահա այսօր կը գտնուինք մեծ տեղբալի մը մէջ, որ ումի բոլորին համար յստակ արդինք մը՝ պարապութիւն:

Պարապութիւն սիհութահայ քաղաքական, ընկերային եւ մշակութային կեանքին մէջ:

Այլ խօսքով գոյութիւն ումին կառոյցներու եւ կազմակերպութիւններու մեծամեծ անուններ, առանց համադրեալ եւ հետեւողական գործունեութեան:

Եղած գործունեութիւնները առանձին ձեռնարկներ են: Մասնակի գործունեութիւններով անհնար կը դառնայ ոչ օգտակար ըլլալ հայրենիքի յառաջդիմութեան եւ ոչ ալ մանաւանդ սիհութի գոյատեսմին:

Հաստատ երազի մը հասնելու ամենակարծ ճանապարհը իրատես ըլլալն է: Սակայն, կը թուի թէ հայութիւնը ոչ միատեղ հաստատ երազ ունի եւ ոչ ալ իրատես է: Կան միայն եսասէր ցիրուցան ձայներ, որոնք կը բարձրանան, կ'ընդգին, ուրիշ ոչինչ:

Ապացուցը սիհութի մեր իրավիճակն է:

Արեւմտահայաստանը պատմութեան յանձնած, յուշահանդէս կը կազմակերպնեք, կը բողոքեաք, կը գրենք:

Միաժամանակ, այս վիճակէն կարծես գոհունակ՝ կը շարունակեաք մեր առօրեան, հետզինուէ պարապելով մեր հին գաղութները, ի շահ նորերուն, որոնք հայութիւնը աւելի եւս սիհելու եւ վերջնական ձուլումի տանելու վստահելի ճանապարհներն են:

Հ.Զ.

**ՆԱԽԱԳԱՀ ՌՈԲԵՐՏ ՔՈՉԱՐԵԱՆԻ ՀՀ-Ի ՆԱԽԱԳԱՀ
ՀՆՏՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԻ, Հ.Բ.Ը.Մ.Ի ՆԱԽԱԳԱՀ
ԼՈՒԻԶ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՍԻՄՈՆԻ ԾՆՈՐՀԱԻՈՐԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԸ**

Ապրիլ 3, 1998

Նորին Վակեմութիւն Ռոբերտ Քոչարեան
Նախագահ Հայաստանի Հանրապետութեան
Երեւան, Հայաստան

Վակեմաշուր Նախագահ,

Յանուան Հ.Բ.Ը.Միութեան Կեդրոնական Վարչական Ժողովին եւ
աշխարհատարած անդամակցութեան, հաճեցէք ընդունիլ շնորհաւորու-
թիւններս Հայաստանի Հանրապետութեան Ձեր Նախագահ ընտրութեան
առթիւ:

Քաջ գիտենք որ յառաջիկայ ամիսներուն եւ տարիներուն, Ձեր դժուար
պաշտօնին մէջ՝ որպէս առաջնորդը երկրին պիտի դիմագրաւէք բազում
մարտահրաւալընները: Բայց Ձեր ձեռք բերած արտասովոր իրագործումները,
նուիրուսը եւ տեսլիքը մեծ յոյս կը ներշնչեն մեզի ապագային նկատմամբ:

Ձեր ընտրապայքարին ականատես ըլլալու բարեպատճենութիւնը ունեցած
ըլլալով, մեծապէս տպաւորուած եմ սամլոյ ասուլիսներուն եւ հեռատեսիլի
վրայ Ձեր ցուցարերած պատրաստակամութեննեն, սրտբացօրէն ըննարկելու
այսօր Հայաստանը յուզող տնտեսական, քաղաքական եւ ընկերային
հարցերը:

Ձեր թափանցիկ եւ առարկայական տեսակէտները եւ Ձեր դրական
մօտեցումը վստահօրէն պիտի խթանեն Հայաստանի թէ սփիւրի հայերը եւ
զիրենք առաջնորդնեն դէպի աւելի մեծ իրագործումներ:

Ձեզի կը մաղթենք ամենայն յաջողութիւն: Հ.Բ.Ը.Միութիւնը, ինչպէս այս
դարուս ամբողջ տեսողութեան, յամանառու եղած է ու կը շարունակէ մնալ՝
շատագովը Հայաստանի յառաջդիմութեան:

Անկեղծօրէն՝

Հ.Բ.Ը.Միութեան Կեդրոնական Վարչական Ժողով

Լուիզ Մանուկեան Սիմոն

Նախագահ

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆ

Հինգշաբթի 2 Ապրիլ 1998 երեկոյեան ժամը 9-ին, Պետական Օքերայի պատկանող Կումհորեց թատերապահին մէջ (650 հոգի), Գամիրէի Պետական Օքերայի և Հ.Բ.Ը. Գամիրէի մասնաճիւղին համատեղ կազմակերպութեամբ և ամբողջութեամբ լեցուն դամիլին մը առջեւ եղոյք ունեցաւ հոչակատր դաշնակահար Վարդան Մամիկոնեան, որ իր բացառիկ տաղանդով առինքնեց ներկաները:

Նուագահանդէսին ներկայ էր հայ թէ օտար հոծ հասարակութիւն նը:

Այսպէս, ներկայ էին ՀՀ. դեսպան Ն.Գ. Տոքթ. Է. Նալպանտեան և տիկինը, ինչպէս նաև Գամիրէի մէջ հաւատարմագրուած բազմաթիւ դեսպաններ, դիականագիտական ներկայացուցիչներ, եգիպտացի բարձրաստիճան պաշտօնատարներ, մամլոյ ներկայացուցիչներ և բազմաթիւ արուեստասերներ:

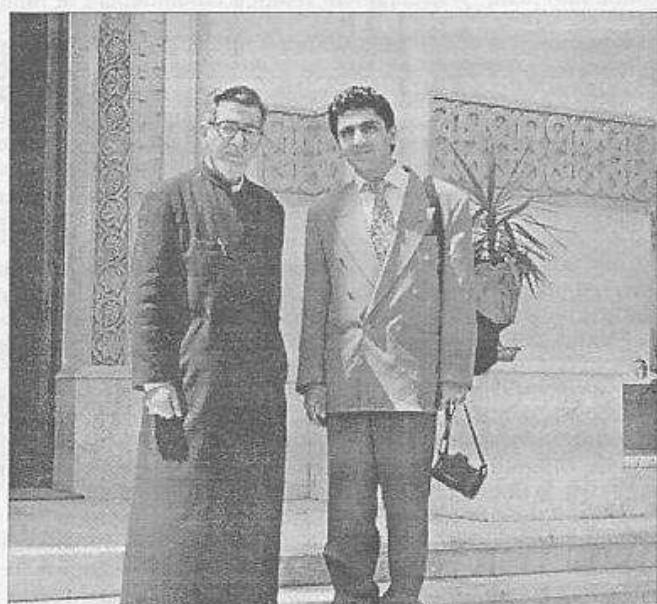
Հայ գաղութը են ներկայ էր գյուսաւորութեամբ եգիպտահայոց բարեխնամ առաջնորդ Գերաշնորհ Տ. Զատէն Արք. Չինչինեանի, ինչպէս նաև զանազան կազմակերպութիւններու պատասխանատուններու և հայ մամուլի ներկայացուցիչներու:

Եգիպտական և եգիպտահայ մամուլը բացառիկ դրուատիքով արտայայտուեցան ելոյթին մասին:

Վարդան Մամիկոնեան, իր շատ կարծ կեցութեան միջոցին, այցելեց Գամիրէի տեսարժան վայրերը, ինչպէս նաև առիթը ունեցաւ այցելելու ՀՀ. դեսպանութիւնը ուր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ն.Գ. դեսպանին հետ:

Նոյնապէս, ան այցելեց Գամիրէի ազգային առաջնորդարանը և տեսակցեցաւ Գերաշնորհ առաջնորդ այրազան հօր հետ:

Ստորև կուտանք այդ զոյգ այցելութիւններէն Ակարներ, իսկ հետագայ էջերուն մէջ, երաժշտագէտ և դաշնակահար պր. Հայկ Աւագեանի քննական մէկ յօդուածը Վարդան Մամիկոնեանի Ապրիլ 2-ի ելոյթին մասին, ինչպէս նաև արուեստագէտին հետ շահնկան հարցազրոյց մը, զոր վարած է Տիկին Արաքսի Տէրունեան-Խաչերեան:

Դաշնակի մենանուագ

ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՍԻԿՈՆԵԱՆ՝ ԴԱՇՆԱԿԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԱՐՔԱՆ

Գամիրէի պետական օփերան՝ որ կը բաղկանայ մեծ, փոքր, ամառնային, բաց դահլիճներէն և «Կոմիտորէյա» հանդիսարանին, կը նկատովի Եզիպոտսի երաժշտական գործունեութեան առանցքը, որ կը համախմբուին արուեստագէտներ աշխարհի չորս ծագերէն:

Ինչպէս ամենուրեք աշխարհի մէջ, Գամիրէի օփերայի բնահարթակը նշանակալից հանգրուան մըն է ծանօթ արուեստագէտի մը միշագգային շրջագայութիւններու ուղեգիծին մէջ եւ կարեւոր փորձադաշտ մը սկսնակի մը համար: Ունաճ կը պակուին մեծ յաջողութեամբ, ուրիշներ պարզապէս կը մնան աննկատ:

Գամիրէի օփերան կը ներկայացնէ արուեստի տարրեր բնագաւառներ՝ օփերա, պարախաղ, ժամանակակից պար, համանուազային նուազահանդէսներ, մենանուագներ, ֆոլքլոր, ճագ, թերթի երաժշտութիւն ևըն.., որոնք միասն կը կազմեն Եզիպոտական երաժշտական կենացին դիմագիծը, կեաճք մը՝ որ իր ներկայ մակարդակով ու քանակով, միասն է ողջ արարական աշխարհին մէջ:

Վերջին քանի մը տարիներուն ընթացքին Գամիրէի օփերայի բնմերուն վրայ ելոյթ են ունեցած միշագգային նշանաւոր երաժիշտներ ու խումբեր, որոնցմէ յիշենք՝ Խ. Գարրերաս (թենոր), Ս. Գապայէ (սոփրանօ), Ս. Աքքարտո (ջութակահար), Մ. Ռուսթրոփովիչ (իրրեւ նուազավար), Ե. Մենոմին (իրրեւ նուազավար), Կ. Ռուժնեսթվենսկի (նուազավար), Վ. Փոսթնիքովա (դաշնակահար), Ս. Ծիփ (դաշնակահար), «Պոլչոյ» պարի խումբը ևըն..:

Հայ անուանի երաժիշտներ եւս ելոյթ ունեցած այսուեղ, ինչպէս դաշնակահար Սվետլանա Նաևասարդեան, ջութակահար Ռուբեն Ահարոնեան եւ ուրիշներ:

Հետեւաքար, ինչ էր երիտասարդ դաշնակահար Վարդան Մամիկոնեանի դասակարգումը այս «աստղ»-երուն մէջ, երբ Ապրիլ 2-ին, «Կոմիտորէյա» հանդիսարանին մէջ կու տար Եզիպոտուսի իր անդրանիկ մենանուազը, մշակոյթի նախարարութեան Ազգային Մշակութային Կեդրոնի Եզիպոտական Օփերային եւ Գամիրէի Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան համատեղ կազմակերպութեամբ:

Սուանց վարանելու կարելի է հաստատել՝ թէ սոյն մենանուազը ոչ միայն չեր գիշեր վերոյիշեալ երաժիշտներու մակարդակին, այլև, երբեմն նոյնին կը գերազանցէր ամոնց:

Նուազահանդէսէն քանի մը օր առաջ արդէն տոմսարկող փակած էր իր պատուհանները: Երաժշտակերները անհամբեր էին ներկայ գտնուելու տաղանդաւոր դաշնակահարի ելոյթին, որոն համրադ շատոնց է որ հասած էր Եզիպոտուս: Իրօք, Մամիկոնեան արդարացուց բոլոր ակմակիրները և հիացուց իր բարձրահմուտ ու հրաշալի նուազանութեամբ:

Ա.Յ. բազմակողմանի ընդունակութիւններու տէր դաշնակահար մըն է: Քիչ են այն արուեստագէտները, որոնք ասուկ են՝ միւնոյն խորութեամբ, մարմնաւորելու երաժշտական տարրեր կերպարներ, սկսնով ամենանուրը ու ամենաքննոյթ զգացումներէն մինչեւ առյգ ու լորդու պորթկումները: Քիչ են անոնք՝ որոնք կը տիրապեսն թէ մատներու մասը եւ թէ դաշնեակալին (արդրային) մեծ արհեստավարժութեան (թերնիքին):

Վարդան Մամիկոնեան ծնած է Երեւան, 1970 թուականին: Դաշնակի նախանական կրթութիւնը կը ստանայ Երեւանի երաժշտական դպրոցին մէջ (1977-1986): 1981 եւ 1982 թուանկաններուն,

յաջորդաբար առաջին մրցանակները կը շահի Հայաստանի դաշնակի մրցոյթին և Վիլմուսի «Պելիս Տվերիոնոս» Խորհրդային Համբավեսութիւններուն մրցոյթին:

1986-1988 թուականներուն կ'ուսանի Մոսկովայի երաժշտական կենորնական դպրոցին իսկ 1988-1991-ին՝ Մոսկովայի Չայքովսկի երաժշտական մէջ:

1989 թուականներ երբ դեռ տանեւինն տարեկան էր, Գերմանիոյ մէջ երաժշտական ուղևորութեան ընթացքին, տեղական թերթերէն մէկը զայն կը ներկայացնէ իրեւ «Հայ Բրաչը երեխան» և կը համեմատէ համեմարել Վասիլիմիր Հորովիցին հետ:

1990-ին, յանձնախումքի միաձայնութեամբ Կ'արժանանայ Սէն-Ժերմէն-Ան-Լէյի «Իվոն Լըֆրայիր» միջազգային դաշնակի մրցոյթի մէծ մրցանակին, իր վրայ Բրատիրելով ծանօթ երաժիշտներու ուշադրութիւնը: Ասոր կը յաջորդեն մենանուազներ Գերմանիոյ, Ֆրանսայի, Լիթվանպուրկի, Աստրիոյ և Խոալիոյ տարեկը քաղաքներու ու կարեւոր համերգարաններու մէջ:

1992-ին՝ Մոնթէ Քարլոյի «Փիամօ Մասթըրգ» միջազգային դաշնակի մրցոյթին մէջ կը նուաճէ առաջին մրցանակը, մրցոյթ մը՝ որուն իրաւումը ունին մասնակցելու միայն այն դաշնակահարները, որոնք միջազգային այլ մրցոյթի մը մէջ արժանացած են առաջնակարգ մրցանակի: Այս առիթով «Նիս-Մարէն» թերթի երաժշտական ընմադար կը բայտարէ «աստի մը ծնունդը»(1):

Կը բացուին նոր հորիզոններ փայլելու երաժշտարուեատի երկինքին մէջ և հերեւութիւնը հաստատելու միջազգային բարդ, ոչ միշտ արդար, մրցակցութեան մէջ: Փարիզի «Կամօ», Նիս Եորքի «Գարնէկի Հոլ», Լուտոնի «Ուիկմոր» սրահները իրենց դուռները կը բանան քանամեակը նոր թեսակիխած դաշնակահարին առջեւ:

1992 և 1993 թուականներուն կը յաջորդի նաև արձանագրել երկու CD :

Երաժշտարնադատները կը փուրան խանավառ տողեր նուիրել իրեն: Օրինակ, «Լը Մոնտ»-ը կը գոյէ հետեւեալը. «Ի՞ր նուազը ունի շողշողուն զեղեցկութիւն մը. Մամիկոնսան երեւք չի հարուածեր, այլ միշտ կ'երգէ: Ի՞ր նրազեղ, լոկուած մեկնարաւութիւնները կը վկայեն հայեցողութեան մը բարձրութիւնը՝ որ պատի կը բերէ իրեն թագադրող առաջին յանձնախումքին, երբ դեռ չէր լրացուած քան տարեկանը» (2):

«Նիս Եորք Թայմզ»-ի մէջ Ալլըն Գոգինի ստորագրութեամբ կը կարդանը հետեւեալը. «Պր. Մամիկոնսան՝ 23 տարեկան հայ դաշնակահար մը, որ ուսանած է Եորք Տեմիսի և Լազար Պերմանի հետ, - պիտի ըսէիմք՝ երկու բեւեռային հակադրութիւններ՝ հանդէս բերա՛ թեքնիք մը որ կը միաւորէ ոյժ և նորութիւն, ունակութիւն մը ունական նըրենանգաւորումի և ցոլացուն մը մեկնարաւանական հնարամտութեան: Եթէ մէկ հաստատուն որականիշ մը կար իր նուազին մէջ, ատիկա իր խոր կերպնացումն էր՝ որ երաժշտութեան շնորհեց առաջատար զգացողութիւն մը, ոչ միայն բուռն այլի ընրույն հաստատեան մէջ են» (3):

«Լը Ֆիլարո»-ի քննադատ Փիեռ-Փըթի երեւ քննախօսական է յատկացուած Մամիկոնսանին, որնցմէ ստորեւ կը քաղենք Փրորդինի առաջին քններթիւնի կատարումին նուիրուած հաստածը. «Քանչուրս տարեկանին, այս երիտասարդ դաշնակահարը արդէն մտած է մեծահամբաւներուն արքունիքը, շնորհի, անշուշտ, անվրէա վիրտիւոզականութեան մը, սակամ, մանաւանդ, շնորհի հազուագիտ լիութեամբ յատկանշուու հպումի մը, նախադասութեան կազմութեան անյոդողդ և յիկուած զգացողութեան մը եւ յօրինուածական հաւասարակշուրթեան հանդէա հաստատուն ուշադրութեան մը» (4):

Մէջբերումները կարելի է դեռ երկար կատարել, քանի որ չկայ երկիր մը ուր այցելած ըլլայ դաշնակահարը՝ առանց հիացական տողեր ընդունելու տեղական թերթերէն:

Յայտագիրը սկսաւ Ռաւելի «Գիշերային Գասպար»-ով՝ ֆրանսական դաշնակի գրականութեան ամենաբարդ ստեղծագործութիւններէն մէկը, որը երաժշտական մերշնչուած է ֆրանսացի բանաստեղծ Ալիսիոս Պերթրամի (1807-1841) համանուն արձակ բանաստեղծութեան:

Արհեստավարժապէս (թեքնիքապէս) ինքնավատանութիւն է անհրաժեշտ յայտագիրը սկսելու նման ստեղծագործութեամբ մը՝ որ արդէն առաջին էջի աջ ձեռքի անսովոր դարձուածքը՝ մեղմամեղմ (ppp) հնչեղութեամբ, կը մատնէ դաշնակահարի մը կարողութիւնները: Մամիկոնսան եթերային, դաշն մեղութեամբ ու կշուրթային ճշգրտութեամբ բացաւ «Օնտին»-ը (կամ՝ «Ոգի շրոց»-ը, հնչաւս բարգմանեց Նորայր Բրուանդացին) (5), որուն վրայ մեղեդին հնչեցու հնչու ու քաղցրահու: Ալմոհետեւ, ալեծածան եղանչուով ծաւալեց շարժումը: «Կախաղան»-ին մէջ, հաւասարաբեր ու հետեւողական զարգացումով հայեց «ճակատագրական» ճայնառութիւնը, զայն շրջազարդելով

խորաթորթին մեղեդիով մը: «Սքարպո»-ի կատարումին մէջ, դաշնակահարը ի յայտ թերաւ ալլագան զոյներու գեղեցիկ համակցութիւն մը, ամրացած արագակազ անցրերու, արբէժներու, կրկնուղ ձայնամիջերու, դաշնեակներու հօգո արմեստավարժութեամբ մը:

Ռաւելին կը յաջորդեան Ծոփէնի «Եթիւտ»-ներէն երեքը:

Ծոփէնի 24 «Եթիւտ»-ները հանդիսացած են Մամիկոնեանի կատարողական կեանքին ամենակարեւոր նուանումներն մէկը: Զաննը՝ իրրու ամրողչական շար կամ առանձին թիւնը, բազմից կատարած է Գերմանիոյ, Ֆրանսայի, Անգլիոյ և այլ երկիրներու մէջ և ամրողութեամբ ձայնագրած իր երկրորդ CD-ին վրայ (1993), Թիացնելով «Լը Ֆիկարօ»-ի (6), «Զիտոտուչէ Ցայթունկ»-ի (7), «Լը Փրովինսապ»-ի (8), «Խեփերթուար տէ տիսր բոմբարթ»-ի (9), «Տը Նի Եռոր Թայմզ»-ի (10), «Լը Մոնտ Տը Լա Միգիթ»-ի (11), և բազմաթիւ այլ կարեւոր լրագիրներու ընմադատները:

Այս բոլորին տեղեակ ըլլալէ ետք, և յայտագիրին մէջ ճշտուած չգտնելով երկ 25-ի «Եթիւտ»-ներուն թիւնը, կ'ակնակէինք ունկնդրել, օրինակ՝ երրևակներով, վեցեակներով կամ ութեակներով եթիւնները: Սակայն, փոխարէնը, հրամցու համեմատարար դիրին եթիւնները՝ երկ 25, թիւ 1, 5, 12, որոնցմէ երկուր (առաջինը և երրորդը) նոյնիսկ միջազգային դաշնակի մրցոյթներուն մէջ, Ծոփէնի պարտադիր եթիւններու ցանկէն դուրս կը մնամ իրենց արմեստավարժական համեմատական դիրութեան պատճառով: Մամիկոնեան ընարելով յատկապէս զանոնք, ապացուցե՛ որ իրեն համար առաջնամերորդ երաժշտականութիւնն է: Իր մատներուն տակ «Եթիւտ»-ները հնչեցին երգային, վճիռ ու շինչ, մեղեդիական գիծի խոր արտաքրումով և նուագակցական ձայններու լիարժէքութեամբ:

Առաջին մասը եզրափակուեցաւ Ծոփէնի «Andante Spianato et Grande Polonaise Brillante»-ի գունագեղ ու նոյնը մեկնաբանութեամբ:

Երկրորդ մասը կը բաղկանար Առնօ Բարաջանեանի և Լիսի երկուական երկերէ:

Բարաջանեանէն ընտրուած էր «Էլեգիա»-ն և «Պոէմ»-ը (սոստեքաֆոնիք ոճով), որոնք ցոյց կու տան տաղանդաւոր երաժշտահամեն երկու տարբեր ոճաբանութիւններուն: «Էլեգիա»՛ յօրինուած Սայեաթ-Նովայի «Քանի Վուր շամ» երգի մեղեդի միման վրայ և ձօնուած Արամ Խաչատրեանին, կը յարի հեղինակի քնարական-վիպապաշտական ուղղուածութեան, մինչդեռ «Պոէմ»-ը կը յատկանցուի կորովով ու վճռականութեամբ:

Վերջինին մէջ, հակառակ կիրառուած տոտերաֆոնիք արմեստավարժութեան, բուարանական հաշուարկումները չխանգարեցին երաժշտահամեն հեղինակելու ազգային երանգաւորումով, փայլուն դաշնակայնութեամբ (փիանիզով) յագեցած երկ մը, ստեղծելով տոտերաֆոնիքի և ազգային համակցութեան իրատիպ նմոյշ մը:

Հնդիանոր առմամբ, Բարաջանեանի ստեղծագործութիւնները՝ յատկապէս արժեքաւորները, ինչպէս՝ «Վեց պատկեր»-ը, «Հերոսական բալլադ»-ը, ջութակի և դաշնակի տնաբթ եկմ, դեռևս իրենց արժանի միջազգային ճանաչումը չեն ստացած: Ուրեմն, կատարողներուն սրբազն պարտականութիւնն է զանոնք՝ ինչպէս մաեւ հայ երաժշտութեան այլ արժեքաւոր նմոյշներ, մերլայացներ միջազգային լայն հասարակութեան: Այս պատգամը իր ուսերուն վրայ վարցուց Մամիկոնեան: Բարաջանեանի «Էլեգիա»-ն, «Պոէմ»-ը և այլ երկեր ընտրելով իբրու իր նուագանեկին մնայուն ստեղծագործութիւնները, յաջողեցաւ օտար ունկնդրներուն և ընսարատներուն ուշադրութիւնը գրաւել: Օրինակ, Փարիզի թերթերն մէկը «Էլեգիա»-ն կը գտնէ «անդիմադրնի և մելամադու» (13): Մարտէլի թերթ մը կը գրէ հետեւեալը. «Կարդան Մամիկոնեան մեզի ծանօթացուց իր հայրենակից՝ երաժշտահամ Բարաջանեանի «Էլեգիա»-ն, այս սեւի երաժշտութեան յատուկ իր սահմանաշափով և «Պոէմ»-ը, ուր կը գտնենք աւելի հնարագիտութիւն՝ ի յայտ բերուած կատարողի ճնպամուգութեամբ» (14): Գերմանական թերթ մը «Էլեգիա»-ին և «Պոէմ»-ին մէջ կը տեսնէ խորհրդային իրապաշտութեամբ ազդուած զգայուն, բարդ, առանց նրութեան ստեղծագործութեան մը շեշտերը (15): Չոփերիական թերթ մը կը գրէ՛ թէ «Պոէմ»-ին մէջ «Երաջագացութիւնն ու խոտութիւնն կը նեթանան զուգաբեն» (16):

Եթէ կատարող կը կարողանայ տեղաշարժել հանրութեան կարծիքը երաժշտահամի մը նկատմամբ՝ կը օշանակէ, թէ յաջողած է իրականացնել իր նպատակադրումը, ինչպէս է Մամիկոնեան պարագան:

Մամիկոնեան այս երկու երկերը ածեց բարձր վիրթիւզականութեամբ և արտայալտիչ յուզականութեամբ:

Յաջորդեց Լիսի «Յուղարկաւորութիւն»-ը («Funerailles»), ուր դաշնակը ստացաւ վսեմ

Խորհրդաւորութիւն մը:

Մեմանուազը աւարտեցաւ նոյն նեղինակի «Սպանիական հագներգութիւն»-ի («Rhapsodie Espagnole») փառաჩեղ նուազածութեամբ՝ բարձրակետին հասցնելով ունկնդիրներուն խանդավառութիւնը:

Այսպէս, ժթ-ի դարերու երաժշտահաներու երկերն ընդգրկող յայտագիրով մը Վարդան Մամիկոնեան ներկայացաւ եզիպտացի երաժշտասէրներուն, պարզեւելով բարձրարուեստ գեղարվեստական վերացումի ամոռամայի պամեր:

Մասնագիտացուած (փրոֆեսիոնալ) բարձր մակարդակի դաշնակահար մըն է ամ՝ հրաշալի արհեստավարժութեամբ, խոր ու ինքնատիպ երաժշտականութեամբ:

Ծնորհակալական խօսք պէտք է ուղղել Գամիրէի Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան, որուն նախաձեռնութեան ու կազմակերպութեան շնորհի է որ առիջ ունեցանը ըմբռչիւնելու երիտասարդ տաղամդաւոր դաշնակահարին արուեստը: Այս առիջով, Կ'ողէինը նշել, որ վերջին քամի մը տարիներուն ընթացքին, Բարեգործականի մեկնասութեամբ Եգիպտոսի օփերայի բեմերէն ելոյթներ են ունեցած բազմաթի երաժշտմեր՝ բոլորն ալ Հայաստանէն: Ցոյն ունենալով որ այս գեղեցիկ ընթացքը կը շարունակուի, այնուամենալիւ, պիտի փափարեինք Եգիպտոսի բեմերուն վրայ վայելի նաև արեւմտահայ արուեստագետներ, որոնք ոչ նուազ տարողութեամբ, յաճախ նաև անի աղյեցիկ թափով, կը զարդարեն միջազգային բեմերը, և որոնց արժեքները երբեմն կ'անգիտանանք մննը՝ արեւմտահայերս:

ՀԱՅԿ ԱԻՍԳԵԱՆ

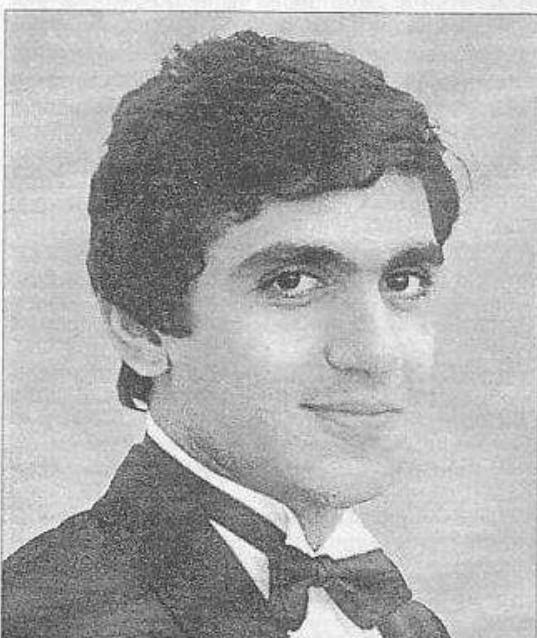
Մամօթագրութիւններ

- 1.- Philippe Depetris, Vardan Mamikonian: naissance d'une étoile, "Nice-Matin", Nice, 18 Juin 1992
- 2.- A. Lo., Recital Mamikonian, "Le Monde", Paris, 1er Octobre 1992.
- 3.- Allan Kozinn, Tchaikovsky Calling Card, then intense elaboration, "The New York Times", New York, 16 September 1993.
- 4.- Pierre-Petit, Virtuosité, "Le Figaro", Paris, 29-30 Octobre 1994
- 5.- Նորայր Ն. Բիշամղացի, Բառագիրը ի գաղղիերէն լեզուէ ի հայերէն, Կոստանդնուպոլիս, 1884:
- 6.- Pierre-Petit, Une grâce infinie, "Le Figaro", Paris, 25 Janvier 1993
- 7.- Klaus Bennert, Extralisse, "Suddeutsche Zeitung", Munchen, 11 Februar 1993
- 8.- Michel Alexandre, Exceptionnel Vardan Mamikonian, "Le Provencal", Marseille, 6 Mai 1993
- 9.- Jacques Bonnaure, Frederic Chopin, "Repertoire des disques compacts", Paris, Septembre 1993
- 10.- Allan Kozinn, Նշ. յու.դ:
- 11.- Chopin, "Le Monde de la Musique", Octobre 1993.
- 12.- Adriano Cavicchi, Chopin all'armena: un tasto travolgente, "Il Resto del Carlino", Bologna, 15 Aprile 1995.
- 13.- Gregory Thomas, Vardan Mamikonian, "Repertoire des disques compacts", Paris, Novembre 1992.
- 14.- Michel Alexandre, Նշ. յու.դ:
- 15.- Manfred Karallus, Hochvirtuose balance, Frankfort, 1992.
- 16.- Faszinierende virtuositat, "Neue Zürcher Zeitung", Zurich, 4 November 1992.

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՅ ԱՆՈՒԱՆԻ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐ ՎԱՐԴԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆԵԱՆԻ

ՀԵՏ

Երիտասարդ հոչակատոր
դաշնակահար Վարդան
Մամիկոնեան Գահիրէի
«Կումիուրէյա» թատերապահին
մէջ տուած իր բացառիկ
մենանուագէն ետք, Ուրբաթ 3
Ապրիլ 1998ին՝ զրոյց մը ունեցաւ
եգիպտահաղ մամուլի
Անրկայացուցիչ Անրուն,
Եգիպտական Ռատիոֆամի
Հայկական Բաժնին և
վերջապէս Տեղեկատոի
խմբագրական կազմէն տիկ.
Արարսի Տէրունեան-
Խաչերեանի հետ:

Հ.: «Կոմիտաս» վարդապէտի բնորոշմամբ՝ «ուսուցիչը մանուկներու մէջ,
ուսում, գիտութիւն եւ քաղաքակրթութիւն սերմանող մշակն է, ինչպէս
հողագործը, որ ցորեն կը սերմանէ իր ընտանիքին եւ հասարակութեան
համար»: Արդեօք Վարդան Մամիկոնեան ունեցած է նման ուսուցիչ:

Պ.: Այդպէս ուսուցիչ եղած է իմ առաջին ուսուցիչը՝ Արա Յարուշիմեան, որ ուսանած էր հօրս մօտ
եւ զիս բազմելոց որ ընտրեմ դաշնամուրը: Ակիզրի օրերէն մեծ սէր զգացի թէ՛ իրեն թէ՛ ամբողջ
դարոցի դասատուներուն կողմէ: Չատ կարեւոր է երեխային համար զգալ այդ սէրը որ Կ'ոգևորէ եւ
յառաջ կը մղէ երեխան:

Հ.: Երբ նոր սկսաք դաշնամուրի հետևելու, բնաւ լսա՞ծ էք ձեր ծնողքէն
«Վարդան ջան մի քիչ դաշնամուր պարապիր»:

Պ.: Մեր մօտ շատ «տեմորքաթ» են: Ես ինք կ'ուզէի նուագէլ եւ կը նուագէի: Տան մթնոլորտը կար,
մայրս եւ հայրս՝ շուրակահարներ, քոյրս՝ դաշնակահար, առանց դարոցի մթնոլորտը:

Հ.: Օրական քանի՞ ժամ դաշնամուր կը պարապէիք ձեր փոքր տարիքին եւ
հիմա քանի՞ ժամ:

Պ.: 7-8 տարեկան հասակին՝ 2 ժամ կը պարապէի. իսկ 17 տարեկանեւս սկսեալ մինչեւ այսօր
առնուազն 4-5 ժամ օրական:

Հ.: Եթէ դաշնամուրը ընտրած չըլլայիք իբր ձեր երաժշտական գործիքը, ուրիշ ի՞նչ երաժշտական գործիք պիտի ընտրէիք:

Պ.: Կրկին դաշնամուրը: Խմ առաջին ուսուցիչը՝ Արա Յարութիւնեան առաջին օրէն իսկ Ակատած էր որ մատներս դաշնամուրի շատ յարմարութիւն ունին, և «քանի լաւ ստացուեց ես Ել շարունակեցի»:

Հ.: Ինչպէս ընթացաւ ձեր բարձրագոյն ուսումը եւ երաժշտական ասպարէզը նախնական ուսումնէն ետք:

Պ.: Հայաստանի մէջ ութամեայ դպրոցէն ետք՝ ողարկուեցայ Մովսեսյան Կելորնական երաժշտական դպրոցը, որ մնացի երեք տարի, որմէ ետք անցայ Զայրովսրիի անուան «Կոմսերվատորիան»: 1989ին, առաջին անգամ ըլլայով մասնակցեցայ միջազգային մրցումներու միաժամանակ շարունակելով ուսումն: 1991ին արտասահման հաստատուեցայ միշտ կապ պահելով հայրենիքն նևու: Հայաստանին օգտակար ըլլայ և Հայաստան վերադառնալ կը մնան իմ յաւերժ փափաքներս:

Հ.: Ճաջող ելոյթներ ունեցած էք աշխարհի տասնեակ մը երկիրներու մէջ: Տարբեր ազգի հանրութիւններու առջեւ, արդեօք կը փոխուի՝ դաշնամուրին հետ կապուած ձեր յարաբերութիւնը երկոք երկիր:

Պ.: Ուսէ հանրութեան առջեւ եք երաժշտական կոոր մը կը նուագեմ, ստեղծագործութեան հետ կը միաձուլուիմ, առանց մոռնալու ունկնդիրը, միշտ գիտակցելով որ մինակ չեմ սրամին մէջ, ուրեմն կը ձգուիմ ընտրուած երաժշտութիւնը մատչելի դարձնել ունկնդիրին: Կը սիրեմ նախ վերադառնալ այն քաղաքը որ նախապէս հանդէս եկած եմ եւ նուագել հանրութեան որ նորութիւններ կ'ակնկալէ ինձմէ: Նոյն մակարդակի վրայ մնալ անհնար է ինձի համար, կամ պէտք է առաջ երթալ կամ ետ, և ես կը նախընտրեմ առաջ երթալ:

Հ.: Ի՞նչ է յաջողութեան գաղտնիքը: Աշխատա՞նք, տաղա՞նդ թէ ուսում:

Պ.: Յաջողեկու համար ուսումը շատ կարենու է, իսկ տաղանդ եւ աշխատանք մէկը միայն կը լրացնէ: Կարենու են նաև ընտանեկան և կեանքի պայմանները:

Հ.: Զեր մէնանուագին դուք մասուցեցիք ստեղծագործ եւ դաշնակահար երկու դէմքերու գործերը Ֆրանց Լիստ եւ Ֆրէտէրիք Շոփէն որոնց ստեղծագործութիւնները կրկին կեանք առին ձեր կատարումով: Ապագային դուք եւս ստեղծագործ-դաշնակահար ըլլալու ձգուումը ունի՞ք:

Պ.: Շիշդը ըսեկու համար, շատ չեմ ստեղծագործեր: Ստեղծագործութիւնը կը սիրեմ, սակայն ուրիշ աշխարհ մըն է ան, շատ դժուար է ստեղծագործել մէկու մը համար որ առաօտեն իրկուն ուրիշներու ստեղծագործութիւնները կը նուագէ: Այնքան ժամանակ կը տրամադրես այն երաժշտութեան որուն վրայ կ'աշխատիս, որ թիզ կ'ըլլայ ժամանակը քու ստեղծագործութեանդ տրամադրելու համար:

Հ.: Ո՞րն է դաշնամուրային ամենադժուարին կտորը որ կատարած էք եւ ո՞ր ստեղծագործները կը նախասիրէք:

Պ.: Դժուար կտորները շատ են կարելի չէ թուլ իսկ նախասիրած ստեղծագործներն են Պէտրովը, Սոնգարթ, Ծովերթ, Ծոփէն, Լիստ, Ռամէլ, Բարաջանեան և այլ երաժշտներ:

Հ.: Դժուարութիւններ ունեցա՞ծ էք:

Պ.: Դժուարութիւններ միշտ կան: Մրցակցութիւնը շատ մեծ է: Երկիրդ փոխել դիրին չէ: Դժուարութիւնները անհրաժեշտ են, սակայն անոնք կ'օգնեն երաժշտին իր երթին մեջ յարատնելու:

Հ.: Զեր անունը՝ «Վարդան Մամիկոնեան» կեանքի մէջ յաջողեկու զնովականութիւն ներշնչա՞ծ է երբեք:

Պ.: Նուագելով նուանել ինչպէս Վարդան Մամիկոնեան զօրավարը նոգեկան ուժով նուանեց:

Ծնորհակալութիւն յայտնելով, յաջողութիւն եւ վերահանդիպում մաղթեցի տաղանդաւոր բայց և համեստ աղուտագէտ Վարդան Մամիկոնեանին:

ՀԱՅ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԵԱՆ ԾԱՂԿԱՔԱՂԸ

«Հայ Բանաստեղծութեան Մաղկաքաղը Դարերու Ընդմշշեն» արաբերէն լեզուով գործը, հրատարակութիւնն է Գամիրէի Հ.Ա.Ը.Մ.հ Սարենիկ Զաօքը Ֆունտին:

Հատորը կ'ընդգրկէ հայ բանաստեղծներու գործեր, հեթանոսական շրջաններու մեջեւ 20րդ դար: Նոր դարերէն և նյապով մեղմանակը Արկադյացուցած է 24 բանաստեղծներ 12 արդի շրջաններ՝ Պարոյ, Սեակ, Սոհել Չարենց, Վահան Տերեան, Վահան Թէրէսան, Միհար Մեծարենց, Պետրոս Դորեան, Խաչոր, Յովհաննէս Թումանեան, Աւետիս Խամակեան, Սոյս Տէմիրապաշեան, Դամիել Վարուժան և Սիամանթո և 12 քերտոյ հին շրջաններ՝ Սայաթ Նովա, Նալաջ Ցովսարան, Նահապետ Քոչակ, Գ. Աղբամարցի, Պատուասար Դափի, Ներսէս Մոկացի, Յովի. Թէկորանցի, Խ. Կեշարեցի, Կ. Երգմանցի, Յ. Երգմկացի, Ներսէս Շնորհալի և Գ. Նարեկացի, որոնցմէ վերջ կը գտնենք հեթանոսական շրջանի բանի մը քերթուածներ:

Գիրքը ընդհանրապէս ուղղուած է բանաստեղծութեամբ հետաքրքրուող արաբերէն ընթերցողներուն և մասնաւորապէս բանաստեղծութիւնը ընրշչյոն անհատներուն, բանի որ եղած ընտրութիւններուն նախառակը ամենալայը ներկայացնելու ոչ թէ ամենաողովորդականը...»:

Հայ բանաստեղծութեան ծաղկաքաղին բառացի թարգմանութիւններն են մեկնաբանութիւնները կատարած է Տոքը. Կարուժան Գագաննեան, որ շամը չէ խնապած հայ բանաստեղծութեան ամենաարժեքաւոր փունչը Անրկայացնելու ընթերցողին՝ յանձն առնելով մանաւանդ լեզուականօրէն բարդ բանաստեղծութիւններու դժուարին թարգմանութիւնը, ինչպէս օրինակ՝ Սիմամաթոյի, Խնորայի կամ Նարեկացիի պարագաներուն:

Հատորին յառաջարանը գրած է եզիպտացի անուանի բանաստեղծ Ֆարուր Շուշա: Լեզուական վերստուգումները կատարած է եզիպտացի հանրաճանաչ բանաստեղծ Իպրամի Ապու Սէնսա: Այստեղ հարկ է նշել, որ Տոքը, Վ. Գագաննեանի բանաստեղծութիւններու ընտրութեան կողքին՝ թարգմանութեան լեզուական ստուգումը բանաստեղծի մը յանձննուիլը, մեծապէս նպաստած է գործին յաջողութեան:

Թարգմանիչը իր յառաջարանին մեջ կը խոստվածի, թէ ընտրուած քերթուածները արդինքն են իր անձնական ճաշակին, ապա, թէ իր ըրածը պատմական մօտեցուն մը չէ հայ բանաստեղծութեան և վերջապէս, թէ քերթուածներուն ընտրութիւնը հիմնուած է բանաստեղծութիւններուն իրավատուկ՝ կամ հայ բանաստեղծութեան պատմութեան մեջ անոնց մասնաւոր դեր մը խաղացած ըլլալուն համար:

Վերոյիշեալ տուեալներէն մեկնելով՝ եւ նկատի առնելով մեղմակին մասնագիտական մօտեցումն ու ընթերցողին բանաստեղծութիւն ըմբոշինելու նկարդակը՝ գիրքը իր միջին ծիրին մէջ դրուած գործ մը ն է. բանի որ ընտրուածները որպէս բանաստեղծներ և բնրթուածներ իսկապէս ամենալա ննշներն են հայ բանաստեղծութեան պատմութեան մէջ:

Ասով հանդերձ կամ հարցական կարգ մը կէտեր, որոնք լուսաբանութեան կը կարօտին եւ աւելի կատարելութեան կրնային տամիլ Արկադյացուած գործը: Օրինակի համար պատմական տեսանկիւնն եւրկա ժամանակաշրջանի պարապ մը կայ հերանակական շրջանը քերթուածներուն և Նարեկացիին միջեւ, որուն միջոցին կը համաձայնիմ թէ արժեքաւոր իրավատուկ գործեր գոյութիւն չունին, սակայն կամ Մեսրոպ Մաշտոցի, Յովի. Մամդակումիի. Դաիր Քերթողի և այլ քերթուածներու ստեղծագործութիւնները, որոնք պարզապէս հիմ կը հանդիսանան Նարեկացիին ծագման: Այլ հմատով՝ կարելի չէ յանկարծ մեր դիմաց գտնել Նարեկացիի հման հանճար մը առանց որ ըլլան նուազ հանճարեղ գործեր հեթանոսական շրջանն մինչեւ Նարեկացի: (Թարգմանիչը Մաշտոցէն մէջըքրում մը ունի իր պատմական Արկադյութեան մէջ):

Նոյնպէս 15րդ դարում՝ կարելի չէ աճտեսել Ֆրիկի նման քաղաքի առօրեան ըննադատող և արտացոլող բանատեղծ մը (Ֆրիկ նոյնպէս լիշտած է պատմական ներածութեան մէջ, որպէս զարմանայի բանատեղծ և անձանօթ անուն):

Գլուխ արդի շրջամի բանատեղծութեամ՝ ընտրուած բանատեղծները ընդհանուապէս կը ներկայացնեն արդի հայ բանատեղծութեան բարձուեները: Խակ իրաքանչիր բանատեղծէ ընտրուած քերթուածները կը ներկայացնեն բանատեղծներուն տարբե շրջաններն ու հակումները, բացի Յովհաննես Թումանեանի պարագանէն, որուն կենացորութենէն՝ ծանօթանան ետք թէ ժողովուրդի բանատեղծն է բանեակներու և պումներու հեղինակը՝ ընթերցող լուսաբար կ'ըլլայ երբ միան մէկ քերթուած կը գտնէ իր դիմաց: Կը կարծես թէ նոյնշ մը հարկ էր որ ըլլար բանեակներէն, այնինկ եթէ անոնք տկար ըլլան քան միջնադարեան բանեակները (նեթարութիւնը իհանտ):

Ասկէ զատ իրաքանչիր բանատեղծի կենացգրականը և մէկ նախադատութեամբ բանատեղծն ներկայացնումը, եղած են շատ յաջող, բացի նախակեանի պարագայէն, որ կարծես հեղինակը նաև գրած է նախակեանը ներկայացնող տողը և ապա ընտրած առող համեմատ քերթուածներ: Հեղինակը անդրադարձ է՝ նաև՝ "Ապու Լաւ Մահարի" ի մասին նախակեանի կենացութեան մէջ, սակայն հատուած մը իսկ չենք գտներ անկէ:

Բացատրութեան կարուող քերթուածներուն լուսաբանութիւնը՝ հեղինակը կատարած է իրաքանչիր բանատեղծի քերթուածներուն վերջատրութեան, սակայն կամ կարգ մը վայրեր եւ անուններ որոնք աւելի յարմար ախտի ըլլային բանատեղծութեան նոյն էջին վրայ բացատրել արար ընթերցողին, ինչպէս Ագնի աստուածը, Տրդատ թագաւոր ... և յան:

Հատորին վերջատրութեան հայ բանատեղծութեան վերաբերեալ արտապատութիւններ (ողբ, զանձ, զազկն.. աշուղ ենալլ) բացատրուած են ամենայն իմաստը և բժամկդրութեամբ:

Անցնելով մեկնարանութիւններում՝ անոնք ցոյց կու տան, թէ հեղինակը բանատեղծ մը ըլլալուն կողին հմտու ըննադատ մըն է:

Նարեկացին մասին սակայն, ունիմ կարգ մը կատողութիւններ:

Առաջին գլուուն մէջ՝ "քան ի պատարագն ըրյուրապտող մատուցեալ ծխոյն բարդութեան" հեղինակը կը թարգմանէ որպէս նեղենցոյ մէջ մատուցուած պատարագը և նոյն իմաստով կը մեկնարանու բացատրութիւններուն մէջ, մինչ նարեկացին պատեղ կ'ակնարկէ՝ "Հին օրէնքի զորին" և որուն նետ բաղդատութիւնը քանի մը տող եւոք "կամատրական նույր բանական զորին" բակով կը հաստատէ երկու գոհերուն տարբերութիւնը:

Խակ հատորին մէջ Նարեկացին 7րդ քերթուածը, որուն մեկնարանութեան մէջ հեղինակը ընթերցողին ուշադրութիւնն ու զարմանքը կը հրամիրէ Նարեկացին յանդառութեան վրայ, եղբ "մի" երու շարք մը կը գործածէ՝ տեղին չէ, որովհետեւ պատեղ "մի" և հրամայական չէ այլ՝ աղաշական և նարեկացին առաջինը չէ որ այս տեսակ աղերսներ կը գործած

(4րդ դարուն կը համելիացին Ա. Եփրեմ Աստրիին որ "մի" երու երկար շարք մը ունի իր յօրինած աղօթքներուն մէջ եւ որուն հայերէնի թարգմանութիւնը մեծապէս ազդած է Նարեկացիին և Ծնորմային վրայ: Աւելի ես երթապով՝ Տերուական աղօթքն է՝ "Հայր մերը", որ կը գտնենք "Մի տանիք զմեզ ի փորձութիւն" Ռուբեն հրամայականի կամ յանդառութեան հարց գոյութիւն չունենար երբ Հայր եւ Որդիի կը փոխուի աղերսուին եւ Աստուծուն յարաբերութիւնը:

Հարկ է այստեղ նշել սակայն թէ Նարեկացին և Ծնորմային կերպ դժուար դէմքեր են երբ միայն գրականորէն կամ բանատեղծականորէն մօտենանք իրենց, որովհետեւ անենար կ'ըլլայ հոգեկան պատկերները զատկ գրականնեն, մանաւան Նարեկացին որ ինչպէս այնքան հեշտ, արձակէն կ'անցնի բանատեղծութեան, այնին ալ հանճարեղօրէն մարդկային կ'անցնի աստուածապիչին:

Ինտրայիշ պարագային հեղինակը մեծ կարողութեամբ կցցած է՝ "Ներաշխարհ" ին նման փիլխովայական և մեթափեզիք զաղափարներով խնդուած արձակ գրութենէն՝ բանատեղծական հատուածներ քաղել եւ հրամցնել ընթերցողին:

Նոյն հետութեամբ ան մեկնարանած է Զարենցի "...միշ այսպիսի անգոյն մի գիշեր" և Դանիիլ Վարուժամինի "Արեւելեան Բաղնիք" ը որոնք պարզապէս նոյնշներ են մնացած բոլոր քերթուածներուն որոնց մեկնարանութիւնները խոր հակացնութեամբ կատարած է հեղինակը:

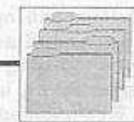
Ցոքք. Գագաննեանի այս գործը զնահատելի աշխատանք մըմ է և մեծ օգուտ կը բերէ հայ եւ արար ընթերցասէր հասարակութեան կապակը սերտացնելու: Հատորը կը նկատեն նաև հայ ընթերցողին ի նպաստ գործ մը: Որովհետեւ, շատ մը հայեր դժբախտարար միայն օտար լեզուվ է որ կը ծանօթանան իրենց պատմութեան եւ գուակնութեան: Ասա, հայերէնով այսպիսի որակի գործ լոյս չէ տեսած (այս իմաստով որ քերթուածներուն ընթրութեան կողին գոյութիւն ունենայ մեկնարանական կամ ըննադատական մաս մը):

Տոքք. Վ. Գագաննեանի ըննադատական առող և խորին մօտեցնամ, բանատեղծութիւնները ընարեկո բարձր ճշշակին կողին, աղիքը կ'ընծայէ որ սիհիքամայութիւնը արաբերէնին կողին ունենայ սայերէն լեզուվ նոյն որակի գործեր:

Վերջացնելէ առաջ հարկ է աւելցնել թէ տոքք. Գագաննեան եւ բանատեղծի հարամին Ապու Սէնն ընդունեցան հայփատական մեռուատցոյի 2րդ կայանին կողմէ, եգիպտական ու օտար ձայնապիհին կայաններէն եւ հատորին մասին անդրադարձ նգիպտոսի մէջ լոյս տեսնող տարբեր թերթերն ու պարբերաթերթերը: Խակ հայ մամուլէն ոչ մէկ արձականգ արձանագրուած է ցարդ:

Հաւատեն ըլլալու համար պիտի ըսեմ, որ գոյց հայերէն գորդները լաւատեղեակ չեն արաբերէնին, կամ արաբերէն կարդացնելուն հայերէն չեն գրեր... սպասեն ու տեսնեն թէ ինչն է այն գործը որուն մասին բոլոր հայ թերթերը պիտի անդրադարձ անհստիր...

Հարի Շէնենան

ՍԱԹԵՆԻԿ ՀԱԳԼՐ ԹՂԹԱԾՐԱՐ

ՀԱՇՈՒԵԿԸՆԻ ՍԱԹԵՆԻԿ ՀԱԳԼՐ ՖՈՆՏԻ 31-12-1997

ԳՈՅՔԵՐ	Ե.Ո.	ՊԱՐՏՔԵՐ	Ե.Ո.	Ե.Ո.
Պաճը Տիր Քեն (Աւանդներ)	17 257 570.00	Սաթենիկ Չազքը Ֆոնտի Պամեստ (11.97)	66 909.19	
Պաճը Տիր Քեն (Ընթացիկ Բաշխություն)	47 459.30	Եղանակութիւն Բաշխություն փոխանցուած առավելութիւն	107 474.19	
Ծիրքեր Ել Նիլ Լիլիխուան (Հողի Վաճառքի մնացորդ)	844 375.00	Սաթենիկ Չազքը Ֆոնտի Ընդհ. Պամեստ		174 383.38
		Սաթենիկ Չազքը Կեղրոնի Պամեստ (11.97)	600 000.00	
		Եղանակութիւն Բաշխություն փոխանցուած առավելություն	1 100 000.00	
		Սաթենիկ Չազքը Կեղրոնի Պամեստ		1 700 000.00
		Սաթենիկ Չազքը Ֆոնտ (2/3 բաժին)		10 838 380.03
		Սաթենիկ Չազքը Ֆոնտ (1/3 բաժին)		5 419 190.01
		Վճարելի փոխմասուցում		10 000.00
		Տուրքերու Վարչութիւն (Կանաչարեալ Վարձը)		4 971.00
		Պարտականեր (Հ.Բ.Ը.Մ. Գանիրե)		2 479.88
	18 149 404.30			18 149 404.30

ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԻ ՀԱՇԻԿ ՍԱԹԵՆԻԿ ՀԱԳԼՐ ՖՈՆՏԻ 1 ՑՈՒՆՈՒԱՐԻՆ 31 ԴԵԿԵMBER 1997

ՄԱԽՍԵՐ	Ե.Ո.	ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐ	Ե.Ո.
Աշակուրային Մրագրեր	141 089.75	Դրամատնային Աւանդներու Եկամուտ	1 684 068.80
Հազկական Միութիւններ Յատկացումներ	134 251.00	Կանառեալ Վարձակալութիւն	36 000.00
Պետական և Եգիպտական	80 000.00		
Համազգային Մրագրեր			
Հազկական Վարժարաններու Յատկացումներ	27 045.00		
Ընկերային Օժանդակութիւն (Ապրուստ և դարմանու)	54 803.02		
Կրթաքաջակներ	56 727.14		
Գումար	493 915.91		
Թոշակմեր	2 625.20		
Ընդհանուր Մախսեր	1 082.50		
Վճարելի Փոխմասուցում	10 000.00		
Կանառեալ Վարձակալութեան տուրք (1997)	4 971.00		
Գումար	512 594.61		
Փոխանցում Ա. Չազքը Կեղրոնի Պամեստի Բաշխիյն	1 100 000.00		
Փոխանցում Ա. Չազքը Ֆոնտի Ընդհանուր Պամեստին	107 474.19		
Ընդհանուր Գումար	1 720 068.80		1 720 068.80

ՄԵԾԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄՐԱԳՐԵՐ

	Ե.Ռ.
Երուանդ ՏԵՄԻՐՃԵԱՋԻ Ալպով	26 510.00
Մանրաժապաէն (Եգիպտահայ մամուլ)	54 854.00
Հայ Բանաստեղութեան Ծաղկաբաղ (Արաբերէն լեզուով)	18 760.00
Ուսումնասիրական պարապմունքի համար	7 000.00
Ամառնային ճամբար	15 320.00
Տեղեկատու Պարբերապերթ	5 661.70
Մշակութային Զեռնարկ (Էմմա Դապիկեան)	8 056.00
Մշակութային Զեռնարկ (7.11.97)	234.00
Հրատարակչական	4 694.05
Գումար	141 089.75

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՑԱՏԿԱՑՈՒՄՆԵՐ

Այծնմնիկ Տիկնանց Միութիւն	33 992.00
Հայ Գեղարվեստակրաց Միութիւն	28 000.00
Կոկածան Սրան	4 000.00
Տիգրան Երևար Մշակութային Միութիւն	2 000.00
Աղեքսանդրիոյ Հայ Աղեքսանդրամ Մարմին	9 880.00
Աղեքսանդրիոյ Հ.Բ.Ը.Ը.	12 950.00
Աղեքսանդրիոյ Հ.Ա.Ը.Ը. ՆՈՒՊԱՐ	2 500.00
Գամիրիկ Հ.Բ.Ը.Ը.	40 929.00
Գումար	134 251.00

ՊԵՏԱԿԱՆ ԵԻ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄՐԱԳՐԵՐ

Համալսարաններու Կարուտ Ուսանողներու Ֆունտին	50 000.00
Կամացա Էլ Ռիազա Էլ Միջաբանելա (Ընթերցում բոլորին համար)	30 000.00
Գումար	80 000.00

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՑԱՏԿԱՑՈՒՄՆԵՐ

Նուպարեան ազգային վարժարան	20 575.00
Պողոսեան ազգային վարժարան	8 470.00
Գումար	27 045.00

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ (ապրուտ և դարման)

	Ապրուտ	Դարման
	Ե.Ռ.	Ե.Ռ.
13 Բովանաւորեալ	8800.00	46003.02
		54 803.02

ԿՐԹԱԹՈԾԱԿԱՆԵՐ

	աշակերտ	
Գալուստեան վարժարան	6	3 834.25
Նուպարեան վարժարան	4	5 222.00
Տու Պուրօ	3	2 461.60
Բարձրագոյն Ուսումնական Հիմնարկներ (Գամիրէ)	4	12 737.70
Բարձրագոյն Ուսումնական Հիմնարկներ (Աղեքսանդրիա)	5	32 471.59
Գումար		56 727.14

ՄԵԼԳՈՆԵԱՆԻ ԱԻԱՐՏԱԿԱՆ ԴԱՍԱՐԱՆԸ ՓԱՐԱԻՈՆԱԿԱՆ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷԶ

Հ.Բ.Ը.Մ. Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւնը 1997-98 սեռացիկ տարեշրջանի ընթացքին, արդէն ունեցած արտադասարանային հարուստ ձեռնարկներու շարք մը: Այդ շարքէն էր, ներկայ տարեշրջանի աւարտական դասարանին համար ծրագրուած, դէպի եգիպտոս նաևվ գիտական շրջապոյտը:

Այս շրջապոյտը կազմակերպուած էր նպաստելու համար աւարտական դասարանի տղոց և աղջիկներու ուսումնական և ընկերային զարգացումին: Խումբին անդամներն էին՝ Սեւակ Սահանորեան, Լենա Աղամեան, Շիան Պալեան, Անի Ժամկոչեան, Նինելի Խանեան, Ալյո Մահիտեսեան, Լիանա Մորտանեան, Նորա Պողոսեան, Յակոբ Կարապետեան, Սարին Կիրնդեան, Հայկաց Գասրանեան, Հրանդ Քէշիշեան, Փողէֆ Քէշիշեան, Սուրէն Խաչատրեան, Մատուշ Մարլեան և Հրանդ Թոպովեան:

Արդարեն, Երկուշարժի, 16 Մարտի առաօտեան, ընկերակցութեամբ պ. Մ. Քէուէնեանի, աւարտական դասարանը կազմ ու պատրաստ ներկայ էր մայր չենքին առջև, որ, Հ.Բ.Ը.Մ.ի և Մելգոնեանի քայլերգներէն եւոք, տնօրէնութի օր. Անի Լաշինեան քարի ճանապարհ մաղթեց խումբին: Պատասխան խօսքով ելոյր ունեցաւ պ. Մ. Քէուէնեան, շնորհակալութիւն յայտնեց այս ծրագրի իրականացման և ցուցաբերուած վատահութեան համար, որնէ եւոք, աշակերտութեան ծափողշղներուն տակ, խումբը բարձրացաւ օթոպիս և ողղութիւն վերցուց դէպի Լիմասոլի հայահանգիստը: Միայնան Հայրը չէր կրցած Մելգոնեան գալ քարի ճանապարհի իր օրինութիւնը տպան մեկնողներուն, եւ փոխարէն որկած էր աղօթաթերթիկներ և աղօթագրքոյներ: Մելգոնեանէն մեկնելէ առաջ, Անման Բարեկարաններու Դամբանին առջև, ինչ ստվորութեան մը համաձայն, դոյլ մը շոր արձակուեցաւ մեկնողներուն ետեւէն՝ անոնց վերադարձը ապահովերու:

Լիմասոլի հայահանգիստը խումբին ողջերթ մաղթելու եկած էր Մելգոնեանի նախկին հեղթապահներէն պ. Տիգրան Օհաննէնեսան: Ան խումբին օգտակար եղաւ նաև, երբ անհրաժեշտարար պէտք զարգուեցաւ Princesa Marissa-ի փոխարէն առնել աւելի մեծ նաև մը՝ Atalante, քանի որ մեր նայը չէր կրցած հասնի, եւ արդէն հետատեսին ու ձայնասփիւրը կը լայտարարէն, թէ աւազանրիկ կար և ծովը պեկնոծ էր, ինչ որ իրողորդիւն էր լիովին:

Խումբը նաև բարձրացաւ կէսօրէ եւոք ժամը 3:00-ին:

Նայուն անձնակազմը, եւ տէրերը, ուշադիր վերաբերուունը ցոյց տուին մեր խումբին Ակատմամբ: Տրամադրուած հաւախուցերը առաջնակարգ էին: Ծանօթացանք նայուն, յարմարութիւններուն, ժամանակացոցին: Մեծ էր Atalante-ն, 12 հազար թռն ծանրութեամբ: Այդ օր ծանրորդներուն ընդհանուր թիր 200 էր: Կային տարբեր ազգութեան պատկանող նամրորդներ լոյներ, անգլիացիներ, հոլանտացիներ, իռլանտացիներ, ռուսեր, լիբեր, ֆրանսացիներ, հայեր, կիպրացիներ և մելգոնեանցիներ: Լաւ կազմակերպուած էր նաևն կեանքը: Առաջնակարգ էր սպասարկութիւնը: Կար երգ ու նուազ, պար ու տօնական մթնոլորտ:

Կէս գիշերէն եւոք բաշուեցանք մեր խուցերը: Օրօրուելով, տատանուելով նետուեցանք Մորփեոսի գիրկը: Առաւուը դիմաւորեցինք Փորթ Սալիսի հայահանգիստը: Դիմացի ափը Սինայի անապատի

մասն էր, այսօր բնակեցուած, բարգաւաճած, որ, աւելի քան ութուն տարիներ առաջ, եղած էր, ֆրանսական նաևով մը, փրկութեան խարիսխը Մուսավեցի քաջարի ժողովուրդին:

Անցագրերու քննութիւնը կատարուեցաւ նաւուն վրայ: Հոս էր որ մեր բոլորին տրամադրութիւնը արուեցաւ, երբ սահմանային պաշտօնեաներ, երբ աշակերտներու՝ իրաքանչառակ Ծիւան Պավեանի ու Հայկազ Գասրանեանի եւ պարսկահպատակն Նիմեկի Խանեանի մուտքը արգիլեցին Եգիստոս: Պատճառ չկար: Նիկոսիոյ եգիպտական հիւպատոսարմէն շաբաթներ առաջ օրինատրապէս ստացած էինք համապատասխան մուտքի վիզաներ եւ հիւպատոսը Վատանեցուած էր թէ ամէն ինչ կ'ըթանայ առանց պատահարի, եւ սակայն տիսոր փաստ է, որ այս երեք աշակերտները՝ երկու տղայ եւ մէկ աղջկէ, չկրցան ուրք նմեկ եգիպտական Բողի վրայ, եւ, բնկուած սրտով եւ անտրամադիր, մնացին նաևու վրայ:

Մենք ալ բեկուած սրտով եւ անտրամադիր, իշանք նաւէն, անցանք յուշանուերներ վաճառող խայտանկար մարդոց մէջէն, մտանք մեզի համար նախասահմանուած օթոպիսը եւ ուղղուեցանք դէպի Գամիրէ:

Ընթացանք Սուէզի Զրանցքին գուգամնու: Հով կար, երկինքը ծածկուած էր աւագով: Մեր ողեկցութիւնն Սալուա անունով եգիպտացի գեղադէմ երիտասարդունի մը, իր գործը գիտէր. կուտար սպանիչ բացատրութիւններ: Անցանք մշակուած եւ ամսշակ անսպատակն տարածութիւններէ, անցանք Խամայիխա եւ Հելիոպոլիս քաղաքներէն եւ մտանք Գամիրէ: Հելիոպոլսէն մեր անցանք պահուն տեսանք նաև Պոլոս Նուարի պատաստ, Գամիրէի կամուրջներուն վրայէն տեսանք նաև Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ առաջնորդանիստ տաճարը եւ Գալուստեան Ազգային Վարժարանը: Տեսանք Նեղոս գետը, որմէ եւոք մեր օթոպիսը կանգ առա Փարանեական Թանգարանին սոցտւ:

Թանգարանին առջև Մելգոնեանցինները դիմաւորելու եկած էին Հ.Բ.Ը.Մ.ի Օքանակային Յամձնաժողովի Աստենապետ այ. Պերճ Թէրզեան, Նուարի ազգային վարժարանի հայագիտական Ախտերու ուսուցիչ, Ամակին մելգոնեանցի, այ. Թովման Զրաբրեան, արուեստագէտ այ. Գարիմ Մխտիկեան եւ եգիպտահայ ազգային եւ գործարար այ. Գրիգոր Միքայէլեան: Ունեցանք հետաքրքրական զորյց, տեղեկութիւններ փոխանակելով:

Ծորց մէկուկէս ժամ թանգարանի հնութիւններուն ծանօթանալէ, ողեկցութիւնն բացատրութիւնները ունենորելէ, փարաւոններու պատմութեան, ինչքին եւ փիլիսփիլութեանց նետ հաղորդուել եւոք, օթոպիսները մեզ տարին Կիզա, բուրգերը տեսնելու: Օքակարը լեցուն էր ուղտերով եւ ուղտափաններով: Աւազամրիկը կը սաստկանար: Մտանք ամենամեծ բուրգը: Յետոյ գացինք եւ տեսանք Սփինքը:

Այցելեցինք նաև փափիրոսի Կեդրոն մը, ինչպէս նաև եգիպտական յուշանուերներու պազար մը:

Վերադարձի ճամբան կ'անցմէր Գամիրէի մէկ որիշ Բատուածէն, որ տեսանք խճողուած փողոցները, Աշանաւոր մզկիթները, բնակեցուած գերեզմանատունները: Ես երեք ժամ եւ արդէն կը գտնուեինք Փոքր Սպիտ, մեր նաւուն առջև: Նաւուն վրայ մեզ անհամբեր կը սպասէին, դեռ բեկուած սրտով եւ անտրամադիր, մեր խոնքին երեք անդամները:

Նաւուն վրայ մնացող մեր խոնքին անդամներէն Ծիւան Պալեանին տարեղարձն էր: Նաւուն նուազամումքն ու երգիշ թնդացուին «Երշանիկ Տարեկարձ» եղան ու այլ երգեր: Այսպէս, գիշերը անցուցինք խանդավառ տօնախմբութեամբ: Մինչեւ առաօտեան փոքր ժամները, նաւուն պարամարտակը կը յորդէր խմբապարով, մինչ կատաղի փոթորիկը մակոյիկ պէս կը տատանէր մեր հոկայ Atalante-ը:

Մարտ 18-ի կեսօրէ առաջ ժամը 11:00-ին, բարձր եւ պայծառ տրամադրութեամբ դիմաւորեցինք Լիխանուը, որ դարձեալ մեզ կը սպասէր այ. Տիգրան Օհաննեսեանը եւ մեր օթոպիսն ու վարորդը: Մէկուկէս ժամէն Մելգոնեան էինք արդէն եւ ուղղուեցանք ճաշարան, որ Միջինքի ճաշ կար եւ որ Շերկան էին ամրող աշակերտութիւնը: Ուսուցիչ-ուսուցչութիւնը, պաշտօնենութիւն, հոգարածուներ, տնօրենութիւն եւ Կաթողիկոսական Փիխանորդ Սրբազնը Հայոց:

Աւարտական դասարանի Եգիպտուէն Վերադարձը ողջունեց տնօրէնուի օր. Ա. Լաչինեան եւ հրահիրէց այ. Մ. Քեռւէնանը, որ ամփոփ գիծերով նկարագրեց շրջապատճեղը: Կաթողիկոսական Փոխանորդ եւ Առաջնորդ Գերշ. Տ. Վարուժան Եպս. Հերկելեան օրմնաց Միջինքի սեղանը, եւ բոլոր Շերկան ոգեւորուած տրամադրութեամբ բոլորունցան սեղաններուն շուրջ:

Լուսաւոր էց մը ես արձանագրուեցաւ Մելգոնեանի պատմութեան մէջ:

Ծամբորդ

23 Մարտ 1998
Նիկոսիա

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԵԳԻՊՏՈՍ ԿԸ ՏԻՐԱՆԱՅ ԱՓՐԻԿԵՒ ՈՏՆԱԳՆԴԱԿԻ ԲԱԺԱԿԻՆ

Պուրքինա Ֆասյի մէջ կազացած Ափրիկեան երկիրներու 21րդ ուժագնդակի բաժակի մրցումները, որոնք տեղի ունեցան 7 Փետրուարին 28 Փետրուար՝ վերջ գտան հաճելի անակնկալով մը: Եգիպտոսի հաւաքականը 4րդ անգամ ըլլալով կը տիրանար Ափրիկեան երկիրներու ախտյանութեան:

Եգիպտոսի յաղթական հաւաքականի ամդամները դիմատրեց երկրին նախագահ Հոսնի Մուավարաք և իրենց պարգևատրեց առաջին կարգի շքանշանով:

Մասնակցող 16 երկիրները բաժնուած էին 4 խմբակներու:

Ա.- Պուրքինա Ֆասյ, Քամերոն, Ալեքսիա, Կինիա

Բ.- Թունիզ, Քոնկո Տէմոքրաթիք, Թուկո, Կամա

Գ.- Հարաւային Ափրիկէ, Փղոսկրեալ Ափ, Նամիպիա, Անկոլա

Դ.- Եգիպտոս, Մարոք, Զամպիա, Մոզամբիք

Քառորդ աւարտականի հասան հետեւնալ խումբերը

Ա. Խմբակէմ՝ Պուրքինա Ֆասյ և Քամերոն

Բ. Խմբակէմ՝ Թունիզ և Քոնկո Տէմոքրաթիք (Զայիր)

Գ. Խմբակէմ՝ Հարաւային Ափրիկէ և Փղոսկրեալ Ափ

Դ. Խմբակէմ՝ Եգիպտոս և Մարոք

Պուրքինա Ֆասյ յաղթեց Թունիզի

1-1 (8-7)

Քոնկո Տէմոքրաթիք յաղթեց Քամերոնի

1-0

Հարաւային Ավրիկէ յաղթեց Մարոք	2-1
Եգիպտոս յաղթեց Փղոսկրնայ Ափի	0-0 (5-4)
Կիսաւարտականին	
Եգիպտոս յաղթեց Պուրջինա Ֆասօյի	2-0
Հարաւային Ավրիկէ յաղթեց Քոնկօ Տէմօքրաթիքի	2-1
Յրդ տեղը գրաւեց Քոնկօ Տէմօքրաթիք, Պուրջինա Ֆասօյի յաղթելով՝ 4-4 (4-1):	
Խոկ աւարտական մրցումին՝ Եգիպտոս յաղթեց Հարաւային Ավրիկէի 2-0	
արդիւնքով և տիրացաւ Ավրիկէի երկիրներու բաժակին:	

Եգիպտացի խաղացող Հուսամ Հասան և Հարաւային Ավրիկէի Մաքարթի ստացան ամենաշատ կոյ արձանագրողի տիտղոսը, իրաքանչիւրը արձանագրած ըլլալով 7 կոյ:

Խոկ ամենալաւ խաղացողի մրցանակը ստացաւ Հարաւային Ավրիկէից՝ Մաքարթի: Հարկ է յիշել որ Ավրիկէան բաժակի պատմութեան մէջ ամենաշատ կողեր արձանագրողն է Զայիրցի (Քոնկօ Տէմօքրաթիք) խաղացող "Նէտայը", որ 1974-ի խաղերուն արձանագրած է 9 կոյ:

Ստորև կուտանք Ավրիկէի բաժակակիր երկիրներու ցանկը, Բիմնադրման օրեւ մինչև 1998-ի մրցաշարը:

Վայր	Տարի	Ա. դիրք	Բ. դիրք	Գ. դիրք
Սուտան	1957	Եգիպտոս	Եթովպիա	Սուտան
Եգիպտոս	1959	Եգիպտոս	Սուտան	Եթովպիա
Եթովպիա	1962	Եթովպիա	Եգիպտոս	Թումուզ
Կանա	1963	Կանա	Սուտան	Եգիպտոս
Թումուզ	1965	Կանա	Թումուզ	Փղոսկրեայ Ափ
Եթովպիա	1968	Քոնկօ	Կանա	Փղոսկրեայ Ափ
Սուտան	1970	Սուտան	Կանա	Եգիպտոս
Քամերուն	1972	Քոնկօ	Մալի	Քամերուն
Եգիպտոս	1974	Զայիր	Զամայիա	Եգիպտոս
Եթովպիա	1976	Մարոք	Կիմիա	Նայճիրիա
Կանա	1978	Կանա	Ռիկանտա	Նայճիրիա
Նայճիրիա	1980	Նայճիրիա	Ալճերիա	Մարոք
Լիափիա	1982	Կանա	Լիափիա	Զամպիա
Փղոսկրեայ Ափ	1984	Քամերուն	Նայճիրիա	Ալճերիա
Եգիպտոս	1986	Եգիպտոս	Քամերուն	Փղոսկրեայ Ափ
Մարոք	1988	Քամերուն	Նայճիրիա	Ալճերիա
Ալճերիա	1990	Ալճերիա	Նայճիրիա	Զամպիա
Սենեկալ	1992	Փղոսկրեայ Ափ	Կանա	Նայճիրիա
Թումուզ	1994	Նայճիրիա	Զամպիա	Փղոսկրեայ Ափ
Հարաւային Ավրիկէ	1996	Հ. Ավրիկէ	Թումուզ	Զամպիա
Պուրջինա Ֆասօյ	1998	Եգիպտոս	Հ. Ավրիկէ	Քոնկօ Տէմօքրաթիք

ՄԻԶԱԴԱՐԵԱՆ "ՄԱՏՐԱՍԱՆ" Կ'ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՆԱՅ

Վերոյիշեալ խորագրին իմաստով յօդուած-զրոյցը լոյս տեսած է Գաճիրէի անգլիատառ "Միտք հար Թայմզ" շարաթաթերթին 27 Փետրուարի թիին մէջ, "Ճէնի Սիմոր"ի ստորագրութեամբ, զոր կուտանք յապատումով:

13րդ դարու Էլ Սալէն Այուափ "Մատրասան"ի մինարէն, որ կը գտնոի Խամ Էլ Խալիլի Հիսիրը հետաքրքրական տեսք մը տացած է նորոգութիւններէն եւք: Մաքուր և յատակ քարերը կը յարտնաքերեն կառոյցին պատութիւնը և հակառակ անոր որ դարերու ընթացքին փճացած յարդարումները ձգուած են անփոփոխ, սակայն կառոյցին ընդհանուր ազդեցութիւնը այն է, թէ խնամքով կատարուած գործ մը կայ:

Այս բոլորը արդիւնքն է Առողջութիւններու եգիպտահայ մասնագէտ Տորք. Նայիրի Համբիկեանի աշխատանքներուն: Ա.Յ 1989Էն 95 աշխատած է Գերմանական Հնագիտութեան Ինստիտուտին կատարած "Էլ Սալէն"ի նորոգութիւններու ծրագրին մէջ:

"Էլ Սալէն Այուափ" "Սալահ Էլ Տիմի" վերջին շառափոխ է Եգիպտոսի մէջ: Խսկ, "Մատրասան" և դամբարանը կառուցած է իր կինը՝ Ծակարը Էլ Տօրը":

"Երբ հին կառոյցի մը կը դաշխի երկու ընտրութիւն կ'ունենաս, կամ մասնագէտ մը կրնաս ըլլալ և կամ կրնաս բայց կառոյցը: Յաջողութիւնն կը կայանայ պարզապէս այն բանին մէջ, թէ ինչպէս կը խօսի՞ և ինչպէս կը պատասխանէ կառոյցը թեզի՞" Կ'ըսէ Նայիրին:

"Կամ մարդիկ որոնք կ'ուզեն կառոյցը տեսնել ինչպէս որ էր նոր կառուցուած ժամանակ, որը անհնարին է՝ բանի որ ատիկա ժամանակի ընթացքին կորսուած բան մըն է՝" Կ'աւեցնէ ան:

"Իմ մօտեցումս, կառոյցին կենսագրութիւնը ցոյց տալ է և կը կարծեմ թէ այդ է կառոյցին ուզածը": Ասիկա երկար մետագուտութիւններ կը պահանջէ կառոյցին պամութեան մասին, թէ երբ կառուցուած է, ինչո՞ւ, ի՞նչ բան գործածուած է... և վերշապէս ինչպէս Նայիրին կ'արտապատուի "կառոյցին զգացական" կեանքը ունենալ, հաւաքելով կառոյցին նկարներն ու զագրութիւնները տարբեր ժամանակաշրջաններու ընթացքին: "Կը նմանի երբ ընտանեկան հին լուսանկարներ կը դիտենք և կը նկատենք օրինակի համար, թէ մարդիկ իր երիտասարդութեան յատուկ գլխարկ մը կը կրէ, խսկ հինայ, այդ գլխարկը կը մնայ պահարանին մէջ" Կ'ըսէ ան:

"Ամէն կառոյց մեծ փոփոխութիւններ կրած է: Շատ ատեն եղելութիւններու շղթային մէջ պակաս օդակներ կը գտնուին, սակայն շղթան հոն է, անոր համար պէտք է պատմութիւն գիտնալ և նորոգութիւն: Ես բախտաւորութիւնն ունեցայ երկուու ալ ունենալու" Կ'ըսէ Նայիրի Համբիկեան, որ ճարտարապետութեան իր վկայականը ստացած է Գաճիրէի "Էլ Սամ" Համալսարանէն ապա ստացած է երկու մագիստրոսի աստիճաններ, մէկը Հայրատանէց՝ միւսը Գաճիրէի Ամերիկեան Համալսարանէն և վերշապէս անցեալ տարի ստացած է տոքթորայի աստիճան հնագիտութեան մէջ Գայիֆորնիոյ Լոս Անդեյոս Համալսարանէն և այժմ կ'աշխատի "Պապ Չուլյա"յի նորոգութիւններու ծրագրին մէջ հովանաւորութեամբ USAID ի:

Սոյն ծրագրին առընչութեամբ Նայիրին և իր աշխատակիցներուն նպատակն է քարերը մաքրել, ձերքազատուիլ ընդյանակեալ ջուրերէն և կառոյցը զօրացնել՝ առանց նոր տարրեր մուցնելու կամ անցնելու անոր մէջ, միշտ պահելով հիմէն մնացած ձեւալին աշխատանքները, որոնք կ'երևին շէօքին վրայ:

"Հիմնական խնդիրը, ընդյանակեալ ջուրն է", Կ'ըսէ Նայիրին, որ պատճառ դարձած է Գաճիրէի գործք բոլոր հին կառոյցներուն փճացման և խոշներու կը հանդիսանայ կառոյցը փրկելու համար տարուած աշխատանքներուն: Ասոր համար նորոգութիւնն զուգահեռ պէտք է զոյութիւն ունենան ընդյանակեալ ջուրերէն ձերքազատուելու միջոցներ: Այս բոլորով հանդերձ, Նայիրի կը կրկնէ "Երբ կ'աշխատիս այս տեսակ կառոյցներու վրայ կը գիտնաս, որ միշտ լոյս կայ...":

Հ.Հ.

ԱՆԴԱՄԱԳՐԱԿԱՆ

ԾՆՈՒՆԴ

Փետրուար 25ին Ա.Մ.Ն. Լու Անձելոսի մէջ Տէր և Տիկին Վահան և Մարալ Ուկեանները բախտաւորուած են մանչ զաւակով մը, զոր անուանակոչած են Վայք:

"Տեղեկատո՞ւ" ի իր շնորհաւորութիւնները կը յայտնէ Վահան և Մարալ Ուկեաններուն ինչպէս նաև նորածինն մնծ ծնողաց՝ Հ.Բ.Ը.Մ.ի երկարամեայ անդամներ Տէր և Տիկին Նորայր ու Արաքսի Տէօվլեթեաններուն և Մկրտիչ ու Անժել Ուկեաններուն:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՑԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆ

Գանիրէի Հ.Բ.Ը.Մ.ի երիտասարդ անդամներէն պ. Շորճ Միհայէլեան Փետրուար 1998ին աւարտած է Գանիրէի Ամերիկեան Համալսարանի քաղաքական գիտութեան (Political Science) ճիշդը:

"Տեղեկատո՞ւ" ի իր շնորհաւորութեան կողքին, կը մաղթէ Շորճին նորանոր յաջողութիւնները: Շնորհաւորութիւններ նաև իր ծնողին՝ Տէր և Տիկին Հրաչ և Ռոզիկ Միհայէլեաններուն:

ԱՄՈՒՍՈՒԹԻՒՆ

1. Փետրուար 1998ին, Գանիրէի Հ.Բ.Ը.Մ.ի անդամներէն պ. Ռուպէր Արթիմեան ամուսնացած է օր. Անի Պարտումի հետ:

Ս. Պասկի արարողութիւնը տեղի ունեցած է Գանիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ:

Ամուսնացեալները ուսուցչական ասպարէզին մէջ են և կը դասաւանդէն Գալուստեան ազգային վարժարանին մէջ:

Մեր սրտագին շնորհաւորութիւնները:

ՄԱՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

10 Մարտ 1998-ին մահացաւ Գանիրէի Հ.Բ.Ը.Մ.ի անդամներէն ճարտարագէտ Ռուպէր Թապարեան: Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ նոյն օրը Գանիրէի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ:

Հանգուցեալը պարգևատրուած էր հանրապետութեան առաջին կարգի շքանշանով նախկին նախագահ Ապահէ Նարըի կողմէ, Հեղուանի Էլ Հատիւ Ուալ Մոլայ (Երկաթի և Պողպատի) գործարանին ձուլարանին բացման առթիւ:

Ան Հ.Բ.Ը.Մ.ի վերերան անդամ էր և Միութեան կ'անդամակցէր 1954-էն ի վեր:

Հ.Բ.Ը.Ս.

ՄԵԼԳՈՆԵԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

1998-1999 Տարեշրջանի Արձանագրութիւն

Մելգոնեան Կրթական Հաստատութիւնը 72 տարուայ պատմութիւն ունեցող երկրորդական երկսեռ եւ գիշերօթիկ վարժարան է։ Հաստատութիւնը օժտուած է արդի ուսումնական պահանջըները ամբողջացնող կառուցներով՝ տարրալուծարաններ, համակարգիչներ, գրադարան, մարզական համալիր։

Մ.Կ. Հաստատութեան ուսումնական ծրագիրը Կ'ընդգրկէ՝

- Հայերէն եւ անգլերէն լեզուներով դասաւանդութիւն։
- Աշակերտի ծննդավայրի լեզուի դասաւանդութիւն (արաբերէն, ֆրանսերէն, պուլկարերէն, յունարէն)։ ինչպէս նաև այլ օտար լեզուի դասաւանդութիւն՝ բաւարար թիով խմբակ գոյանալու պարագային։
- Հայերէն եւ անգլերէն լեզուներու անքարար մակարդակ ունեցող աշակերտներու մասնայատոկ դասաւանդութիւն։
- Անգլիական GCE "O" Level-ի (առվորական մակարդակ) եւ "A" Level-ի (յառաջացած մակարդակ), ինչպէս նաև ամերիկեան TOEFL, SAT I-ի SAT II-ի պատրաստութիւն։
- Կ'ապահովուին բարձր ճանաչում ունեցող ամերիկեան եւ երոպական համալսարաններու ընդունման պայմանները։
- Արտադասարանային ծրագրուած գործունեութիւն (Ակարչութիւն, պարարուստ, երգչախումբ, փողերախումբ, լրագիր, սկաուտական եւ մարզական շարժումներ)։
- Հաստատութիւնս իր կարելին Կ'ընէ նիւթական սահմանափակ հնարաւորութիւն ունեցող բայց ընդունակ եւ շանասէր աշակերտներուն համար։

Մ.Կ.Հաստատութեան վկայականը ստացող շրջանաւրտները կրնան որեւէ տեղ շարունակել իրենց բարձրագոյն ուսումը։

Յաւելեալ տեղեկութիւններ ստանալու, ինչպէս նաև արձանագրութեան համար կրնաք դիմել՝

Admissions Office (Attn.: Mrs. I. Guevherian)
A.G.B.U. Melkonian Educational Institute
P.O.Box 1907
1514 Nicosia, Cyprus
Tel: ++357-2-422195/422204
Fax ++357-2-493155
E-Mail: agbumei@melkonian.ac.cy

Տնօրէնութիւն